

Конгрес
Українських
Націоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 1 січня 2009 року № 1 (269)

З НОВИМ РОКОМ ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Дорогі друзі, побратими, однопартійці!

Конгрес Українських Націоналістів щиро вітає Вас із Новим 2009 роком та Різдвом Христовим!

Рік, що завершився, хоча й був нелегким, та все ж збагатив нас новим досвідом, згуртував і дав можливість не лише вистояти, а й створити умови для подальшого розвитку.

2009-й вперше відзначатиметься на державному рівні як **Рік Степана Бандери**.

Упевнені, що дух Бандери зміцнить віру і силу нашого народу у відстоюванні української України. Сподіваємося, що національні цінності стануть базовими для українського суспільства, а державницькі інтереси визначатимуть діяльність української влади.

Нехай Новий рік стане роком втілення ваших планів, здійснення мрій та сподівань, а світле свято Різдва Христового наповнить любов'ю, натхненням і радістю ваші серця. Зичимо міцного, непохитного здоров'я, завзяття, наснаги та Божої благодаті.

І нехай ваші душі зігріває тепло родинних домівок, а світло Вифлеємської зорі вказує правильний життєвий шлях!

Христос рождається! Славімо Його!

Олексій ІВЧЕНКО,
Голова Конгресу
Українських Націоналістів

ПОСТАТЬ

РІК СТЕПАНА БАНДЕРИ

1 січня 1909 року в селі Старий Угринів на Прикарпатті народився визначний ідеолог українського націоналізму, легендарний Провідник Організації Українських Націоналістів (революційної) Степан Бандера.

Степан Бандера прожив звитяжне життя, сповнене безкомпромісної боротьби за найвищу мету – незалежність України. Ще юнаком він став активістом Союзу Української Націоналістичної Молоді й Української Військової Організації. Згодом Бандера приєднався до Організації Українських Націоналістів, був одним із перших її членів в Україні.

Його активність і неабиякі організаторські здібності помітили: у віці 24 роки Степан стає Крайовим Провідником ОУН, а вже у березні 1941 року на Другому великому Зборі ОУН його було обрано Головою Проводу ОУН (р).

Ті, хто паплюжить ім'я Бандери сьогодні, замовчують, що його боялись і ненавиділи всі загарбники України. Так, польська окупаційна влада засудила його до смертної кари, яку пізніше було замінено на довічне ув'язнення, німецькі окупанти запроторили Бандеру до концтабору, а загинув він від руки радянського агента.

Втім, Бандера був і залишається у серцях українських патріотів символом нації, адже ім'ям небагатьох історичних постатей називають увесь народ, найкращих його представників.

Безумовно, постать Степана Бандери в сучасній Україні є недостатньо оціненою. Тому мусимо докласти максимум зусиль, аби Україна вже на державному рівні гідно вшанувала свого Великого Сина, незламного борця за її волю, Провідника ОУН Степана Бандеру.

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

ДОСТОЙНИЙ СИН УКРАЇНИ

У Національній опері України імені Тараса Шевченка відбулася Урочиста академія на честь 100-річчя від дня народження Степана Бандери.

Із вступним словом до присутніх звернувся директор Українського інституту національної пам'яті, академік Ігор Юхновський: "Для мене є великою честю відкрити Урочисту академію з нагоди великого, жертовного і достойного сина України, керівника Організації Українських Націоналістів, ім'я якого є в наш час найбільш популярним і широко відомим. Степан Бандера – вождь України, вождь без війська, але з народом, вождь у тяжкий час, коли немає широкої підтримки лібералізованої української інтелігенції, коли війни закінчилися, залишилася втома, розруха, намагання відбудуватися".

Виступаючий наголосив, що відомий Провідник ОУН належить до тих постатей в історії України, які ще за життя стали легендарними, символічними. "Суди над Бандерою і його оточенням у 1935-36 роках, їхня поведінка на тих судах, – продовжив далі Ігор Юхновський, – два смертні вироки, замінені на довічні ув'язнення, перетворили його на ікону для цілого покоління західноукраїнської молоді".

Він не скорився окупантам українських земель, боровся за незалежність своєї держави, ведучи з ними справедливу визвольну боротьбу в ім'я вільної України.

Ігор Юхновський від імені Українського інституту національної пам'яті оголосив 2009 рік Роком Степана Бандери.

На закінчення свого виступу він зачитав вітання Президента України учасникам Урочистої академії з нагоди 100-річчя від дня народження Степана Бандери.

"Бандера у перекладі з латинської означає прапор, – сказав директор архіву СБУ Володимир В'ятрович. – Саме таким прапором українського визвольного руху в ХХ столітті й став Степан Бандера, прийнявши естафету боротьби за незалежність від мазепинців і петлюрівців, продовжуючи геройчний здвиг старших поколінь.

Мислячі українці завжди заважали окупаційним властям Австро-Угорщини, Польщі, Радянського Союзу, Німеччини... Саме тому жертвами загарбників були насамперед священики, письменники, вчителі...

І все ж у ХХ столітті покоління нескорених сформувалося і згуртувалося навколо ідеї про вільну й незалежну Україну, яке повів за собою Провідник ОУН. У 32 роки він не побоявся зробити виклик самому Рейху, перед яким тремтіла майже вся поневолена Європа, відмовившись відкликати Акт про відновлення Української незалежності, проголошений у Львові 30 червня 1941 року.

На превеликий жаль, на сьогодні, коли справа, за яку віддав своє життя Степан Бандера, в Україні восторжествувала, виявилося чимало противників розбудови Української суверенної держави. І все ж ім'я Степана Бандери, як і багатьох інших борців за свободу, поволі повертається з небуття. Цим самим ми заявляємо усім, що не звернемо з обраного шляху, нам самим вирішувати, яких героїв вшановувати і яке майбутнє для України обирати".

Онук легендарного Провідника ОУН, журналіст Степан Бандера, звертаючись до учасників урочистого зібрання, від імені родини Бандерів висловив подяку за визнання заслуг його діда й оголошення 2009 року Роком Степана Бандери. Ширша родина – усі борці за волю України.

Водночас він висловився проти помпезних заходів упродовж Року Степана Бандери, масового встановлення пам'ятників Провіднику ОУН, бо, за його словами, "найкращий пам'ятник для Степана Бандери – щоб Україна стала на шлях процвітання і зайняла гідне місце серед європейських держав".

Потім відбулася художня частина Урочистої академії, у програмі якої прозвучали Концерт №2 для скрипки з оркестром Євгена Станковича та фінал Симфонії №5 Людвіга ван Бетховена у виконанні скрипаля-віртуоза Дмитра Ткаченка та Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України під керівництвом Володимира Сіренка.

Залишається додати, що Урочиста академія відбулася за ініціативи Міністерства культури і туризму України і є початком ювілейних заходів, які міністерство проводитиме впродовж 2009 року в усій Україні.

Вітання Президента України учасникам Урочистої академії з нагоди 100-річчя від дня народження Степана Бандери

Вітаю шановне зібрання з визначною подією – 100-річчям від дня народження Степана Бандери.

Сьогодні ми складаємо шану одному з лідерів українського визвольного руху, який у час смертельної боротьби перетворив на крицю дух нашої нації.

У його особі вшановуємо всі покоління мужніх синів і дочок нашого народу, які, попри свідому приреченість, але з вічною надією боролися за волю України. Із шанобою, у тиші вдячного помислу і з відданістю спільній присвяті Україні згадуємо всіх, хто загинув у бою за незалежність, кого замордували у сталінських таборах, хто змушений був покинути рідну землю.

Сьогодні наш обов'язок зробити все, щоб правда про їхній жертовний шлях стала відома всім українцям, щоб ми, нарешті, розвіяли туман облуди й невідання, яким огорнута постать Степана Бандери.

Переконаний, що світло істини допоможе нам відновити історичну справедливість, очистити наші рани, дійти згоди і злагоди в ім'я нашої спільної і єдиної Батьківщини.

Слава Україні!

Віктор ЮЩЕНКО

Дорогі читачі! Триває передплата на газету "Нація і держава" на 2008 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2008 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: 1 місяць – 2,17 грн., 3 місяці – 6,16 грн., 6 місяців – 11, 32 грн., на рік – 21, 84 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

Патріарха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА

Преосвященним архіпастирям, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Української Православної Церкви Київського Патріархату

Дорогі Браття і сестри! Христос народився, славімо Його!

"Благовіщу вам велику радість, – сказав ангел вифлеємським пастухам, – яка буде всім людям... Бо нині у місті Давидовому народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь" (Лк. 2,10-11). Про яку радість благовістив ангел і кому вона сповіщається? Ангел сказав, що радість буде всім людям. Значить, не тільки юдеям, а всім народам, у тому числі і українському. Чому ангел назвав радість великою? Тому, що це не звичайна радість, яку люди мають у своєму житті, – а така, що стосується визволення від гріха і смерті. Людина може створити собі комфортні умови для земного життя, але вона не може звільнитися від гріха і його наслідку – смерті. Тому апостол Павло від імені всього людства сказав: "Бідна я людина!" (Рим. 7, 24). А древній римський філософ додав, що якщо Син Божий не зійде на землю, то ніхто не може спасти людину від смерті.

Великою радістю ангел назвав визволення людей від гріха і смерти. І його звершить Спаситель, Який є Христос Господь. Як же почалося спасіння від гріха і смерти? Початком гріха є гордість; і оволоділа вона найвищим ангелом, який через гордість став сатаною, дияволом. Тому Христос Спаситель, визволяючи людство від гріха, починає спасіння з перемоги над гордістю. Син Божий, будучи Царем і Владикою всесвіту, народжується не в царських палатах, а в яслах серед худоби. Саме народження Спасителя не може залишити байдужим людське серце: Творець всесвіту благозволив явитися на світ Немовлям у бідному вертепі, в оточенні простих пастухів. У цьому убогому притулку, у яслах для худоби, лежав "неосяжний Христос Бог" – Той, Хто є сяйвом слави Божої, Його образом смирив Себе.

Апостол Павло про нашого Христа Спасителя говорить: "Він... принизив Себе Самого, прийнявши образ раба, зробившись подібним до людей, і з вигляду став як чоловік; упокорив Себе, був слухняним аж до смерти, і смерти хресної" (Флп. 2, 6-8). І Сам Господь наш Ісус Христос сказав про Себе: "...Я лагідний і смиренний серцем..." (Мф. 11, 29).

Гордість перемагається смиренням. Хто не смирить себе, той не подолає гордости. Гордість не дозволяє побачити свої гріхи. А хто не бачить своїх гріхів, той не може покаятися. А хто не може покаятися, той не може спастися від гріха і його наслідку – смерті.

Великою таїною є Боговтілення (тобто втілення Сина Божого), Який, будучи Богом, Творцем всесвіту, стає людиною, – тією людиною, яку Він сотворив, яка згрішила і померла духовно і тілесно. Але не меншою таїною є процес спасіння людини від гріха і смерти, який відбувається невидимо в тайниках душі.

Таїнство спасіння починається зі смирення. Воно народжує покаяння і приводить до віри – віри живої, діючої, а не мертвої, бісівської.

Тому коли ми подивимось на сучасний світ, то побачимо, що він став дуже гордим. Люди досягли великих успіхів у науково-технічному прогресі: маємо машини, літаки, ракети, телефони, комп'ютери, Інтернет, телевізори. Людина літає в космос, досягає планет. Людина створила собі комфортні умови життя і сказала: "Я все можу, Бог мені не потрібний; я сама, як бог". Чи не чуємо ми в цих словах голос диявола, який також повстав проти Бога і сказав, що він є богом?

А оскільки спасіння починається з подолання гордости, з придбання смирення, а людина сама не хоче смирятися, – Бог Своєю всесильною правицею смиряє горде людство, яке зазналося у своїх досягненнях. Те, що відбувається тепер в усьому світі, так звана фінансова криза, – це попущення Боже для смирення людей. Треба уважно придивитися до морального стану людства і насамперед християнського світу і побачити його гріхи, моральне падіння, відступлення від християнського способу життя, відкинути гординю і навернутися до Бога.

Син Божий втілився, став людиною з любові до роду людського, до всіх нас, грішних. Він, і караючи людей, милує, бо Його любов безмежна. Премудрий Соломон, якого повторив апостол Павло, сказав: "...сину мій... кого любить Господь, того карає і благоволить до того, як батько до сина свого" (Притч. 3, 12); "...б'є кожного сина, якого приймає" (Євр. 12, 6). Він і нас тепер карає, для того, щоб показати Свою любов до нас, бо Він хоче, щоб ми всі спаслися і прийшли до пізнання істини, до вічного життя.

Різдво Христове навіки з'єднало людину з Богом. Син Божий просвітив затьмарений людський розум світлом істини, дарував людям благодатні сили для боротьби з гріхом, пробудив у їхній совісті Божественну істину. Він і тепер взиває до нас через всілякі труднощі, хвороби та скорботи і говорить: "Люди, любіть один одного, як Я полюбив вас".

Христос приніс на землю мир з Богом. А примиренні повинні жити між собою в однодумності віри і любові, як діти Єдиного Бога і брати у Христі. Це особливо важливо пам'ятати тепер, коли Українську державу і Церкву розділяють, вносять смути і спокуси. Будемо пам'ятати, що правдивий християнин не той, хто називає себе ім'ям Христовим, а той, хто наслідує Христа ділами. "Кожен з нас,– говорить святий Григорій Ниський, – художник власного життя. Наша душа немов полотно, а чесноти – фарби; Ісус Христос є зразок, з Якого ми маємо списувати" (Квітник духовний). Подбаємо про те, щоб наші думки, вчинки відповідали Його думкам і вчинкам.

Цього святкового дня сердечно вітаю вас, дорогі браття і сестри, і всіх християн України з Різдвом Христовим і Новим роком. Поздоровляю зі святом і наших земляків – українців, розсіяних по всьому світу, в Америці і Канаді, в Європі і Австралії, які люблять свою Батьківщину і дбають про Українську державу. Вітаю з Різдвом Христовим Президента України Віктора Ющенка, Верховну Раду, Український уряд і Збройні сили України.

Нехай Господь, за молитвами Церкви, дасть їм мудрість, натхнення і силу вірно служити українському народу за Божими заповідями і вести нашу державу європейським шляхом.

Різдво Христове закликає нас творити справи милосердя і любові. Нам треба поспішати до хворих, самотніх, ДО ВСІХ, ХТО потребує нашої допомоги.

Дорогі браття і сестри, молитвою і чесною працею сприяйте відновленню життя нашого суспільства. Примножуйте свої гарячі молитви за духовне відродження народу, за єдність Церкви і суспільства. Нехай наступне Новоліття буде для нас роком милости Господньої і роком Божого благовоління. Нехай мир, про який сповістили ангели у Вифлеємі, зміцнюється на землі і приносить усім радість.

Нехай Бог миру і любові буде з усіма нами.

Христос народився, славімо Його!

ФІЛАРЕТ,
Патріарх Київський
і всієї Руси-України

РІЗДВЯНЕ ПРИВІТАННЯ

Блаженнішого ЛЮБОМИРА

Високопреосвященним і Преосвященним Владикам, Всесвітлішим і Високопреподобним отцям, Преподобним ченцям і черницям, Дорогим у Христі сестрам і братам мирянам Мир і Боже благословення!

Дорогі у Христі, через кілька днів ми будемо святкувати Різдво Господа нашого Ісуса Христа, надзвичайно важливу подію для кожного з нас, для наших родин, для громад, для народу, для Церкви і для всього людства. Ця подія настільки важлива, що ми навіть ділимо історію людства на роки до народження Ісуса Христа та після Його народження. І робимо це не принагідно чи випадково, а на підставі глибокого усвідомлення, що світ до Його приходу на землю сильно відрізнявся від світу, який настав після Його приходу. Так само і з життям кожного з нас. Коли ми втілюємося в Ісуса Христа через святе таїнство Хрещення, пізнаємо Його і зустрінемося з Ним, наше життя набуває іншого, нового, кращого вигляду. Пізнати, зрозуміти, відчути ту близькість Бога до нас та можливість нашої близькости до Господа – це річ, яка цілковито змінює наше уявлення про людське життя, наше відчуття самих себе, власного життя і життя людства загалом.

Вітаючи вас із святим празником, який от-от настане, сердечно бажаю кожному із вас, як і собі самому, щоб у ці святі дні ми могли наблизитися до Господа Бога, відкрити своє серце до Його любові, прийняти Його, зрозуміти, що Він перший полюбив нас і що зміст нашого життя – відповісти на Його любов своєю любов'ю, любов'ю до Нього та до всіх своїх ближніх.

Цю любов Бога і любов ближніх ми можемо дуже гарно здійснювати в ситуації, яка склалася останніми роками. Уже вчетверте багато громадян України покидають рідну землю і їдуть за кордон шукати кращого життя. Згадую про це, дорогі у Христі, бо ця Неділя святих отців, остання перед Різдвом, у нашій Церкві є Днем емігранта. За задумом священного Синоду Єпископів нашої Церкви, цього дня ми маємо звернути свою увагу на тих, хто поїхав з рідної землі, але ще не вирішив, чи повертатися додому, чи осісти у країні свого теперішнього перебування.

Питання еміграції є актуальним не тільки для самих емігрантів, а й для всього нашого народу і передусім для нашої Церкви. Воно стосується кожного з нас, бо навіть сьогодні третина вірних нашої Церкви – це або емігранти, або діти чи внуки емігрантів, давніх вихідців з України. Та, крім того, з нагоди празника Різдва, слід згадати, що й сам Ісус Христос був у такій ситуації, що ще малою дитиною мусів прокидати країну свого народження і емігрувати разом з Марією і Йосипом.

У зв'язку з цим хочу наголосити ось на чому. Всі ми – ті, що в Україні, ті, що недавно виїхали, і ті, що вже довго живуть на поселеннях, розвинувши наші церковні і суспільні структури, – є одним народом і однією Церквою. І я прошу сьогодні усіх вас, дорогі у Христі, щоб ви молилися одне за одного, або радше, щоб кожен молився за всіх. І стараймося любити одне одного, тобто бажати одне одному добра, намагатися розуміти інших, поручати Господеві наші потреби, і в міру своїх можливостей одне одному допомагати.

Дорогі у Христі, зі святим празником Різдва Христового сердечно вітаю усіх вас і щиро бажаю многих Божих благодатей.

Христос рождається!

ЛЮБОМИР

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ

архиєпископа Харківського і Полтавського ІГОРЯ

всечесному священству й побожним мирянам Харківсько-Полтавської єпархії Української Автокефальної Православної Церкви

Сяйво передвічного Сонця правди, Сина Божого і Спасителя світу, вириваючись із мороку вифлеємської печери, знов кличе нас до тісних ясел, де лежить Немовлятко Ісус. Як же важко нам, звиклим до простору й комфорту, нахиляти в покорі голову перед вузеньким кам'яним отвором! Як важко помітити Святу Родину й Самого Божого Сина в бездомних, переслідуваних злидарях із Назарету...

Оманлива цивілізація споживання вже встигла привчити нас оцінювати ближнього за його статками, будувати власне майбутнє, обраховуючи перспективи господарчого успіху й нових придбань. Через це й примара економічної кризи здається декому всесвітньою катастрофою, в якій губиться сенс життя.

Однак у саму мить розпачу Всемогутній Бог кличе нас пізнати Його силу не в зовнішньому блискові та світських успіхах, а в немічному Немовляткові, яке довірливо розкриває до нас Свої обійми й наївно посміхається нам із ясел. Господь іде до нас, аби зцілити амбітне людство від підступних ілюзій технократичного проґресу. Культові успіху й прибутку Він протиставляє власну жертовну відкритість до болів і турбот кожного з нас, Його синів і доньок.

Вічна загадка Різдва не дає нам готових рецептів для подолання оман і виходу з криз. Христос тільки зупиняє нас і пропонує замислитися:

Чи ставало наше особисте життя з кожним новим придбанням або кар'єрним злетом спокійнішим, щасливішим, захищенішим?

Чи можна назвати проґресом стан, коли руйнується сім'я і починають вимирати давні й заможні європейські народи?

Чи вдалося в індустріяльно розвинених країнах подолати прірву між багатством і бідністю? Перемогти хвороби? Викорінити насильство?

А якщо ні, то чи правильним був шлях, що ним ішов наш світ? Чи не уподібнилися ми євангельському багатієві з його легковажними мріями: "Душе, маєш багато добра, на багато років складеного. Спочивай, їж та пий, і веселися!" (Лк. 12:18)?

Постіндустріяльна цивілізація важко переживає нині зупинку на шляху економічного проґресу. Але з волі Божого Провидіння ми всі в світі, поєднаному, як ніколи досі, спільними проблемами, дістаємо шанс обміркувати власні помилки й хвороби сучасности.

Схилімося ж, разом із трьома царями, котрі входять до вертепу, представляючи світ мудрости, багатства і влади, із вдячністю перед Світлом, що просвічує наш життєвий шлях. Нехай ніжне різдвяне світло осяє наше майбутнє, допоможе скореґувати дорогу й провадить нас слідом за Тим, хто навчає: "Я Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві той, але матиме світло життя" (Ін. 8:12).

Христос народжується!
Славімо Його!

ІГОР
архиєпископ Харківський
і Полтавський

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

ПРОПАГАНДИВНЕ ЗНАЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ НАД ОУН

Для ліквідації ОУН польський уряд спробував використати як привід убивство свого міністра внутрішніх справ, відомого українофоба і погромника Броніслава Пєрацького (15 червня 1934 року). Про причину його вбивства писала англійська газета "Манчестер Гардіан" від 22 листопада 1935 року: "Генерал Пєрацький був міністром внутрішніх справ, він був теж відповідальний за ганебну "пацифікацію" України в 1930 році... Тоді відділи польської кінноти та поліції наїхали на українські села, арештували селян без розбору і били їх... Побито приблизно 10 000 невинних селян. Побиття були такі жорстокі, що багато з селян лежали тижнями в ліжку, а кількох померло від ран". З цією метою польські власті влаштовують гучні Варшавський (18.11.1935–13.01.1936) та Львівський (25.05.1936–26.06.1936) судові процеси.

Перед початком Варшавського судового процесу преса столиці Польщі на всі лади поливала брудом підсудних. Велике здивування чекало на всіх, а найперше на журналістів, коли до зали ввели 12 молодих українців, які всі без винятку були студентами чи випускниками навчальних закладів. Це не були бандити чи розбійники, але високоідейні люди, які своє молоде життя готові покласти за ідею. А ця ідея – вільна Українська держава.

Дванадцять молодих борців, як дванадцять апостолів, змусили польську спільноту переглянути свої погляди на українську справу. І ця зміна поглядів віддзеркалилася на сторінках періодичних видань Варшави.

Варшавський тижневик "Вядомосці Літерацке" (ч. 5 від 15 грудня 1935 р.) надрукував репортаж публіциста, політика Ксаверія Прушинського, в якому той намагається осмислити причини популярності ОУН серед українців.

„Ті люди вбили – бажаючи служити справі свого народу. Ми не думаємо, що в той спосіб вони служили їй добре. Успішно служать вони їй щойно тепер: три чверті польської преси, що впродовж сімнадцяти літ не хотіли знати слова "український", впродовж оцих трьох тижнів навчилися цього слова і вже його не забудуть. А люди, що не писали інакше, як про "гайдамаків", сьогодні соромляться того глупого баналу про "понурий вигляд " цих людей. 17 літ товкмачили нам, що поширювання, навіть при вживанні насильства, на окраїнах польської мови є рівнозначним із поширенням польськости, прищепленням любові до Польщі. Тут ось ці люди, хоч знають польську мову, не хочуть говорити по-польськи. Їхня ненависть до польської держави, польського міністра, публіциста й поліциста поширилася на польську мову. Вчили нас, що ціла та "Україна" є штучним творивом, яке зникне з останніми слідами австрійської держави, якої твором вона була. А тим часом – оце та "Україна " своєю ненавистю до нас бухає сьогодні сильніше, як за тих давніх, неспокійних часів, коли то Сочинський вбив був намісника Потоцького... Це мусіло бути щось важливе, коли уклад взаємин двох сусідніх народів і роль держави зуміли знищити в цих людей захоплення молодістю і життям, і замість того зродити думку про вбивання та про самопожертву... Тепер уже не звалимо ми цього на Відень, ні навіть на Берлін, не звалимо на графа Стадіона, ні на "агітацію з Канади".

Слід згадати також публікацію статті одніеї з найшовіністичніших партій тодішньої Польщі ("Справа найважніша з важних" з пресового органу польських радикальних народовців "Просто з мосту". Із праці П. Мірчука "Степан Бандера").

"Ми, польські народовці, маємо обов'язок найголосніше говорити про те, що є український народ, що він живе і бореться за своє право на життя. Саме ми мусимо розуміти й цінити геройське зусилля українського народу, що від сотень літ не має своєї держави, що його русифікують, а він все триває... Хай українських націоналістів буде тільки жменька, то напруження жертвенности, посвяти і геройства тієї жмені так наявно велике, що його досить не лиш на те, щоб воскресити, але навіть створити націю".

І навіть польська католицька газета "Польонія", пишучи про Варшавський процес, звернула увагу на конечність дійсної об'єктивности й справедливости у підході суддів, зауважуючи: "Особливо в таких, як оце процесах судді повинні пам'ятати, що мають судити людину, яка хоч поповнила найважчий злочин, заслуговує на пошану, бо вона потоптала закони у боротьбі за ідею".

25 травня 1936 року у Львові на лаві підсудних сиділа 21 особа. Оскільки у східних воєводствах допускалося ведення судочинства українською мовою, процес не був "німим". В результаті його пропагандистський ефект перевершив усі сподівання ОУН. Авторитет Бандери беззаперечно визнавався усіма підсудними, навіть тими, які зламалися на Варшавському процесі. Сам Бандера демонстрував свою зневагу до можливости суду позбавити його життя. Від початку він не приховував, що є Крайовим Провідником, а на запитання про відношення до військової служби відповів: "Я є членом Української Військової Організації!". Разом з іншими підсудними заявляв, що вважає себе громадянином України, а юридичне польське громадянство – тимчасовим явищем.

Бандера не мав змоги належно виявитися на Варшавському процесі, проте у Львові він виступив гідно. В його виступі звучало звинувачення польського окупаційного режиму та шовіністичної політики супроти українців. Перед судом він постав як провідник революційної організації, який не тільки знав, що він зробив і чому, а й зумів довести з позиції поневоленого українського народу необхідність революційного шляху до своєї державної самостійності.

"...Свою революційну діяльність я уважав тільки сповненням свого обов'язку... Ми стоїмо на становищі, що обов'язком кожного українця є підпорядкувати свої особисті справи і ціле своє життя інтересам і добру нації... Ми не є терористами, бо український націоналізм розгортає всебічну діяльність на всіх ділянках національного життя... Міг би хтось думати, що ОУН не числиться з життям людини взагалі і навіть з життям своїх членів. Коротко скажу: люди, які ввесь час у своїй праці свідомі того, що кожної хвилини можуть втратити життя, такі люди, як ніхто інший, вміють цінити життя. Вони знають його вартість. ОУН цінить вартість життя своїх членів, дуже цінить: але – наша ідея в нашому понятті є така величина, що коли йде про її реалізацію, то не одиниці, не сотні, а мільйони жертв треба посвятити, щоб її зреалізувати. Вам найкраще відомо, що я знав, що накладу головою, і відомо вам, що мені давали змогу своє життя рятувати. Живучи рік у певності, що втрачу життя, я знав, що переживає людина, яка має перед собою перспективу в найближчому часі втратити життя.

Але впродовж цілого того часу я не переживав того, що я переживав тоді, коли я висилав на певну смерть друга Лемика, і того, хто вбив міністра Пєрацького".

Львівський процес показав правильність шляху, обраного Євгеном Коновальцем для створення визвольних структур. Система вишколів, запроваджена в ОУН разом із системою суворого відбору кадрів, дозволяла формувати непересічні особистості. Це відбувалося не лише завдяки здібностям чи талантам членства, а й запровадженій системі виховання. Кожен член ОУН, не лише провідні діячі, а справді кожен рядовий член ОУН знав, що від нього залежить доля нації. Це було записано в 14-му "правилі життя націоналіста" і приймалося членством як "Отче наш". Вкотре підтвердилась істина, що в суспільній боротьбі ідея сильніша від зброї. Давно сидів у тюрмі Зенон Коссак, та його "44 правила життя українського націоналіста" перейшли тюремні мури і працювали, виховуючи нове покоління борців. Якщо для політиків, не втаємничених у справи ОУН, поява в політичному житті 26-річного Степана Бандери була як грім з ясного неба, то для молодих членів визвольного ордена Бандера став прапором, орієнтиром, на який рівнявся кожен, хто сповідував заповідь "Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї".

Про це, зокрема, йдеться в статті інженера М. Сціборського "Клонім Голови", яка надрукована в паризькій газеті "Українське слово" від 21.06.1936 року:

"...Героїчною поставою своїх представників – Бандери з товаришами – націоналізм продемонстрував перед цілим світом силу своєї моралі. Ідейну непримиримість, внутрішню здоровість і організаційно-політичний розмах... У Варшаві більшість підсудних своїм мужнім, принциповим поведенням зуміла відбити польський напад. Але те, що бачимо на суді у Львові, перевищує виявлювані вже зразки героїчної посвяти під час усіх дотеперішніх процесів УВО й ОУН... А вже справді гігантською в своїй духовній силі, моральній красі, непримиримості й героїчності виростає постать – ПРОВІДНИКА ОУН на західноукраїнських землях – БАНДЕРИ! Того Бандери, що кинув гасло – "ЗГИНУТИ, А НЕ ЗРАДИТИ!".

Центральним моментом було його зізнання на суді... Мудрість і честь, любов і ненависть, воля й нехтування особистою безпекою промовляли устами Бандери. Його слова лишать по собі більший слід, ніж томи списаних творів. Від них, від цілої постаті Бандери віє таким трагічним героїзмом, такою – просто неземною – святістю, що стискається серце... Стискається біллю, а водночас виростає в ньому могутнє почуття віри й бадьора радість.

Україно! Ти будеш жити, коли родиш таких своїх синів. Революціє! Ти непереможна, коли родиш таких провідників".

Збірна фотографія підсудних у Варшавському процесі. У першому ряді зліва: Степан Бандера, Микола Лебідь, Дарія Гнатівська, Ярослав Карпинець. Другий ряд зліва: Іван Малюца, Яків Чорній, Евген Качмарський і Роман Мигаль. Третій ряд зліва: Микола Климишин Богдан Підгайний, Катруся Зарицька і Ярослав Рак. (Передрук із книжки: Леонід Полтава. „Життя Степана Бандери" АДУК. Нью-Йорк, 1987).

Підготував Степан ЛЕСІВ,
завідувач філіалу історико-меморіального музею Степана Бандери

ГЕРОЙСЬКИЙ ЧИН

Нестор МИЗАК,
кандидат історичних наук

ПРОВІДНИК

З ім'ям Степана Бандери нерозривно пов'язаний національно-визвольний рух українського народу за свободу і незалежність у XX столітті.

Воно стало символом українських національно-визвольних сил – Організації Українських Націоналістів, воїнів Української Повстанської Армії, усіх патріотів-борців і чесних людей, які боролися зі зброєю в руках за державність нації та каралися у в'язницях і концтаборах ворожих окупаційних режимів. Недарма з латинської Бандера означає "стяг", на ньому й донині залишились полум'яні слова Декалогу: "Здобудеш Українську Державу або згинеш у боротьбі за неї".

Особисті риси Великого Провідника, прикмети його залізного характеру стали невід'ємними чеснотами українських патріотичних кадрів, великим морально-політичним капіталом усієї Організації Українських Націоналістів, які гартувалися під ударами історичної долі XX століття.

"Україну підняли із своїх сердець перед очі Бога і сусідів тільки бандерівці під час останньої війни, – писав відомий поет Тодось Осьмачка, – щоб вона ожила, щоб вона заграла бажанням жити знов...

Бо ж недурно мені говорили селяни на Україні, коли ще німці перший раз арештували Бандеру: "Мабуть пропала Україна, коли арештували Бандеру".

Життєвий і революційний шлях Степана Бандери розпочинався так, як починалося життя тисяч молодих юнаків Східної Галичини після Першої світової війни та міжвоєнного періоду.

Народився майбутній борець 1 січня 1909 р. у підкарпатському селі Старий Угринів Калуського повіту Станиславівського воєводства (нині Івано-Франківської обл.) у родині греко-католицького священика Андрія Бандери, колишнього капелана Української Галицької Армії, постійно переслідуваного польською владою.

Отримавши національно-патріотичне виховання, юнак став учнем української класичної гімназії у Стрию. На чотирнадцятому році життя поповнив лави молодіжної організації "Пласт", а згодом таємної революційно-виховної організації молоді, що у недалекому майбутньому дала кадри для Української Військової Організації.

Склавши успішно випускні іспити в гімназії, Степан Бандера у 1928–1933 рр. вчився на рільничому відділі Львівської політехніки, сподіваючись стати фаховим агрономом. Водночас як студент повністю поринув у вир підпільної революційної праці з різних ділянок пропаганди.

1929 року Бандера став членом новоствореної ОУН, яка своїми програмними завданнями прагнула визволення України з-під ярма більшовицької Росії (СРСР), Речі Посполитої, Румунії і Чехословаччини та проголошення Української Самостійної Соборної Держави.

Своїми організаційними здібностями, відданістю Національній Ідеї, революційною снагою та активністю Степан Бандера серед провідного активу ОУН швидко вибився на керівний пост і 1931 р. очолив організаційно-технічну ланку пропаганди та зв'язків із закордоном при Крайовій Екзекутиві ОУН (виконавчій структурі організації. – *Н.М.*).

Наприкінці 1932 р. Бандера – заступник крайового провідника ОУН, а згодом, у 1933 р. – провідник усієї ОУН на західноукраїнських землях, яка під час його керівництва вийшла за межі замкнутої корпорації революціонерів і стала авангардом найширших народних мас, знаряддям активної підпільної боротьби у Західній Україні.

В історії поневоленої України 1932–1933 роки, як відомо, були періодом штучного Голодомору. У відповідь на більшовицький терор Степан Бандера організував демонстративний замах на представника радянського консульства у Львові.

На протилежному боці став на чолі оборони українського шкільництва, якому загрожувало остаточне зникнення. За знущання над селянами в умовах польської пацифікації націоналісти убили міністра внутрішніх справ Польщі Броніслава Перацького у червні 1934 року. У відповідь польська влада організувала повальні арешти серед молодіжного активу ОУН. Схопивши Бандеру, польський суд судив його двічі: у січні 1935 і влітку 1936 рр., – й прирік на смертну кару із заміною на довічне ув'язнення. З тих пір у польських тюрмах Бандера карався понад п'ять років аж до розвалу Речі Посполитої 1939 року.

Мал. Івана КРИСЛАЧА

З початком Другої світової війни Бандера з Берестя, де відбував ув'язнення, прибув на два тижні до Львова і займався організаційними справами, а звідти від'їхав до Кракова, де на вимогу часу створив Революційний Провід ОУН (ОУН-Р) у лютому 1940 р.

У період новітніх випробувань українського народу у боротьбі за державність Степан Бандера упевнено керував підготовкою кадрів для цієї великої мети. З розв'язанням німецько-радянської війни 22 червня 1941 р. ОУН, захопивши владу у багатьох районах Західної України, 30 червня 1941 року проголосила Акт відновлення української державності на західноукраїнських землях. Укомплектовані соратниками Бандери похідні групи націоналістів понесли у центральні й східноукраїнські землі ідеї Акта 30 червня та Маніфесту ОУН під гаслом "Воля народам й людині", чим викликали гостру реакцію німецьких окупантів. Гестапо приступило до негайних дій і засудило та розстріляло сотні провідних членів ОУН.

Бандеру арештували й вимагали відкликати Акт 30 червня 1941 р., але він категорично відмовився і за це був посаджений на півтора року в поліційну тюрму в Берліні, а потім у концтабори Саксенгаузена і Ораніенбурга, де перебував у суворій ізоляції до вересня 1944 р.

Розуміючи популярність Степана Бандери, гітлерівці намагалися втягнути його в спільні військово-політичні акції, але Бандера залишався незламним. На той час у лісах Волині формувалися сотні Української Повстанської Армії, а в Галичині – боївки Української Національної Самооборони, що починали зачіпні бої з окупантами.

У грудні 1944 р. провідника звільнили під домашній нагляд, але він утік і з новою енергією почав збирати розпорошені кадри ОУН на закордонні. Після закінчення війни очолив Закордонні Частини ОУН (ЗЧОУН) і на цьому посту залишався до своєї трагічної смерті 1959 р.

Бандера був не лише талановитим організатором і політиком, а й теоретиком визвольної боротьби. Український визвольний рух середини XX століття бачився йому у широкому фронті всіх поневолених Москвою народів з опорою на власні сили кожної нації.

Він мужньо стояв на позиціях двофронтової боротьби супроти нацистської Німеччини і більшовицької Росії, які нічим не відрізнялися між собою. Бандера "плекав культ збройної сили і мілітарний дух народу", і всяка м'якотілість щодо ворога була для нього чужою. Ще у далекому 1936 р. на Варшавському процесі він кинув суддям гнівне: "Нас розсудить залізо і кров".

Бандера як провідник ОУН твердо вірив у творчий потенціал українського народу. Упродовж свого короткого життя він показував незрівнянний приклад самовідданої праці для визволення поневоленої України. Упродовж десятиліть у нього та його соратників виробився бандерівський стиль, який полягав у тому, щоб неухильно щоденно і щогодини просуватися вперед на шляху побудови самостійної України, нищити зашкарублість і рутину, кожному оздоровлюватись, озброюватись діловитістю і ясністю перспективи.

У програмному "Слові до українських націоналістів-революціонерів за кордоном" Бандера чітко з'ясовував зміст і характер ОУН: "Організація Українських Націоналістів (революціонерів) – це візвольна політична організація, що своїм характером, своїми цілями, своїм ідейним змістом і своєю діяльністю істотно відрізняється від усіх українських політичних партій. Її основне завдання і посвята – це боротьба за визволення України, змагання за Українську Самостійну Соборну Державу, що єдина може забезпечити українському народові повну волю, всебічний свобідний розвиток, добробут, соціальну справедливість і справжнє народоправство".

Для здійснення накреслених велетенських планів, – продовжував він, – організація мусить мати відповідні кадри ОУН, готові покинути сім'ю, особисті життєві інтереси, вигоду і сміливо йти на жертву, а коли доведеться – покласти і своє життя. Під проводом Степана Бандери ОУН стала потужною ідейною силою, авангардом визвольної боротьби у смертельному двобої з ворогом.

Про внесок Степана Бандери в організацію визвольної боротьби яскраво висловився повстанський ідеолог і публіцист Петро Федун ("Полтава"): "Бандерівці – це в останній час загальновживана популярна назва всіх учасників повстанської і підпільної визвольної боротьби, що її в період гітлерівської окупації підняв український народ проти німців. І, що її від 1944 р. він продовжує вести проти більшовицьких загарбників".

Говорячи про союзників України у боротьбі за незалежність, Степан Бандера як теоретик наголошував, що їх можна мати, але при умові, коли Україна стане сильною. Відомо, як напередодні Другої світової війни ОУН сподівалася на союзництво Німеччини у боротьбі з одвічним ворогом – більшовицькою Росією. Однак події, які відбулися після Акта 30 червня 1941 року, однозначно довели, що Німеччина незалежницьких устремлінь українців ніколи не підтримає.

С. БАНДЕРА на відпочинку

У повоєнні роки політик наполягав на потребі висвітлення в Акті 30 червня 1941 року деяких ключових моментів, які несвідомо або цілеспрямовано інтерпретували не в інтересах української справи.

Без сумніву, Акт 30 червня 1941 р. про відновлення української державності на західноукраїнських землях був сміливим і мужнім кроком ОУН у важких та несприятливих умовах, і він раз і назавжди розвінчав облудну політику нацизму проти України.

Хоча на Заході у повоєнні роки націоналізм трактували як шовінізм, тоталітарну диктатуру, національну нетерпимість і виключність навіть поневоленої нації, Бандера заявляв, що це поняття скомпрометоване гітлеризмом, і такі аргументи не є серйозними. Вкотре він наголошував, що Національна Ідея української нації є найбільш загартованою, і жодний вояк УПА не заплямував її, не опустив з рук прапора і зброї для реалізації національно-політичної концепції.

Дискутуючи з опонентами про монопартійно-тоталітарну систему, Бандера наполягав, що така система для цілої нації, як і для кожного здорового політичного руху чи організму, не є прийнятною. "Найсприятливішим є такий лад, у якому панує справжня свобода (...), політичні програми й концепції вільно розвиваються й змагаються між собою, політичні організації вільно плекають, поширюють і ведуть свою діяльність". У таких умовах націоналістичний рух мав би більше шансів заманіфестувати про себе як такий, що бореться за лад справжньої свободи і втілення його у життя.

"Націоналісти-революціонери! – звертався Бандера до борців ОУН-УПА. – Змістом нашого життя є боротьба. Для нас політична діяльність, праця завжди були такі".

Наче про сьогоднішній день писав він про те, як у національно-державницькому поступі доводиться мати справу з противниками, які ведуть "спори і звади". Виринають проблеми, які не завжди чітко можна пояснити. "Можна легко розгубитися, заблукати. Але не зіб'ється з дороги той (і це відповідь сучасним політикам. – *Н.М.*), хто в кожній справі в усякій ситуації керується однією міркою: що і на скільки корисне визвольній справі".

ГЕРОЙСЬКИЙ ЧИН

НАЦІЇ

Степан Бандера наголошував на універсальності ідеї націоналізму для всіх націй і народностей світу. Геніальний Тарас Шевченко у своєму "Кобзарі" цю ідею сформулював, але вона, на жаль, ще не знайшла свого вирішення.

Як відомо, в УПА служили воїни і старшини з поневолених російським імперіалізмом народів: казахи, грузини, азербайджанці, білоруси. "Усі вони були великими політиками, – наголошував Провідник, – й воювали за вільний Казахстан, Азербайджан, Грузію, Білорусь (...) цим довершили великого діла: ідейну універсальність, націоналізму перетворили в чинну систему революційно-визвольної співпраці".

З етично-морального боку, учив Степан Бандера, всякий націоналізм повинен звільнитися від ідей чужоземного поневолення і нести моральну відповідальність за свою діяльність.

"Хіба мудрість: "Не бажай другому того, чого собі не бажаєш" не є найвищою моральною нормою для цілого людства, кожної нації, кожної людини і одночасно нормою здорового індивідуального націоналізму?" І далі, що найвищою перемогою українського націоналізму буде стан, коли здійсниться великий політичний принцип, проголошений ОУН ще 1941 р.: "Воля народам й людині" й перестане існувати російська колоніальна тюрма народів. Без втілення у життя цієї ідеї незалежність України буде частковою і сумнівною".

Ярослав СТЕЦЬКО і Степан БАНДЕРА

І, безперечно, смілива ідейна підтримка Україною територіальної єдності грузинського народу від збройних зазіхань Росії 2008 р. була виконанням постулатів української національно-визвольної політики, сформованої Степаном Бандерою.

Сьогодні світ збагнув велику бандерівську істину, яка випливала з досвіду попередніх визвольних змагань, що без національно-державного визволення України суверенність інших народів пострадянського простору не буде достатньою. У статті "До проблем політичної консолідації" Бандера писав: "Україна – це історичний гробокопатель московсько-більшовицького імперіалізму, гніту і насильства". Тут варто було б згадати вислів Дмитра Донцова, актуальний і нині: "Ні одна тиранія не чулася такою непевною як в наш час московська.

На таких небезпечних для неї закрутах, як тепер, зморою вставала перед нею Україна".

У сучасних умовах будівництва української державности надзвичайно цінним залишається погляд Бандери на проблему керівних кадрів в Україні, адже радянська політична система доклала максимум зусиль у вихованні компартійної номенклатури, яка, хоч деградувала, запопадливо виконувала волю Кремля. "На зламі" історії, – говорив провідник, – перед Україною постане питання, де взяти кадри. Їх можна поповнити з різних верств населення "ідейно вартісних і патріотичних, які мають природні здібності, енергію та бажання працювати, – наголошував політик. – Однак, ці люди залишилися до цих пір в тіні.

Степан Бандера свою політичну діяльність успішно поєднував з християнською практикою. Особливо звертав увагу суспільства і революціонерів на становище церкви у майбутній Українській державі.

Про божевільні експерименти Москви над душею українця він писав, що "більшовицька інженерія в духовний ділянці натрапила в українського народу на такі первні душі, сила яких сягає далі, ніж життя і смерть". Бандера закликав народ вірити в Бога, Спасителя, черпати з вічноживого джерела стільки сили, скільки їхня душа спроможна сприйняти.

"Нам треба не відмежовувати оборону християнської віри і церкви від національно-визвольних змагань, тільки зосередити головну вагу і головні зусилля довкола тих твердинь, проти яких ворог спрямовує найсильніший наступ".

Як особистість Степан Бандера був легкодоступний у спілкуванні. Чуйність, тактовність, розуміння особистих прикмет кожної людини – ось риси його шляхетної душі. В особистій кореспонденції до друзів і незнайомих, які зневірювалися на чужині, він знаходив теплі і щирі слова підтримки: "Пишете, що зневірились у людях, – відповідав він адресату. – Таке буває! Але в кожній людині відшукуйте її шляхетні риси, відшукуйте у своїй особі, запитуйте себе наодинці: "Що доброго потрібно зробити людині?" – і чиніть добро, а це Вам багато допоможе перебороти зневіру. Я не вірю, що кожна чесна людина є втіленням зла, а не добра. Я ніколи не вірив і не можу повірити, щоб національно свідомий українець свідомо заподіяв кривду іншому українцеві (...). Я знаходив для себе розраду і підтримку у щирих молитвах, у яких просив Господа охоронити мою дружину і дітей, а це заспокоювало мою душу і сумління та запалювало мене вогнем надій і сподівань. Нехай Вам Бог допоможе у тяжкому і невідрадному житті на чужині...".

С. БАНДЕРА з сім'єю

Національний діяч стійко переносив утрату друзів-соратників, які гинули у боротьбі в Україні. Отримавши вістку про загибель Головнокомандувача УПА Романа Шухевича, він у зверненні до "Друзів – українських націоналістів", опублікованому у газеті "Сурма" за жовтень 1950 р., зголосив: "Наша віра не захиталась, хоча кров з серця вся спливає при одній думці, що Найбільшого Найкращого в нашому русі вже немає".

Наприкінці п'ятдесятих – на початку шістдесятих років XX століття Німеччиною, Польщею, Угорщиною прокотилися повстання і заворушення народних мас. В СРСР застрайкували політв'язні концтаборів, і вони вже перестали бути знаряддям страху серед людей.

Характеризуючи міжнародне становище, Бандера відзначав, що в радянській країні наступив психологічний злам, коли страх перед більшовицьким терором почав утрачати у народу паралізуючу силу.

У цей момент він націлював кадри до активізації та готовности вирушити в район безпосередніх дій. Такі групи, навіть малочисельні, можуть відіграти дуже важливу роль, коли вони дадуть революційному процесові влучні гасла, доцільний план і добру стратегію боротьби, – наголошував Провідник.

За рік до трагічної загибелі Степан Бандера підготував для вишкільних курсів ЗЧОУН велику працю "Перспективи української національно-визвольної революції", в якій закликав актив не чекати на зміни міжнародної ситуації, а навпаки, своєю працею впливати на її розвиток, зокрема в Україні. Українці в діаспорі справедливо оцінювали заслуги Бандери в боротьбі за добро нації й готові були поповнити лави бандерівського руху. Як справедливо зауважив Дмитро Донцов, Бандера став "символом боротьби на життя і смерть з захланним завойовником".

Самозрозуміло, що ворог людства – більшовицька Москва доклала найбільше зусиль, щоб його фізично знищити. 15 жовтня 1959 р. у Мюнхені руками двадцятивосьмирічного українця з Галичини Богдана Сташинського було здійснено цей злочинний акт.

Смерть Степана Бандери, як Симона Петлюри в Парижі, Євгена Коновальця в Роттердамі, Романа Шухевича в Білогорщі, була важкою втратою, водночас і животворною, мобілізуючою й організуючою силою. Вона стала черговим кривавим етапом "на шляху до визволення України, на якому поклали свої голови Найкращі борці".

Похорон Провідника ОУН у Мюнхені вилився у велику дорогу слави, хоч та дорога на цвинтар Вальдфрідгоф була зовсім короткою – всього 500 м. Учасники похорону виставили уздовж неї понад 250 вінків від міжнародних та різних націоналістичних організацій.

На жалобних стрічках виднілися написи від міст і країн усіх континентів, куди доля закинула українців: Австралії, Аргентини, Великої Британії, Канади, США. Але найдорожчим написом був лаконічний: "Від безіменних приятелів". Ще були вінки з написами: "Для нашого українського друга", "Незламному лицареві", "Світочові Духа", "Великому Синові України" та сотні інших.

На смерть Провідника зі словами співчуття рідним, близьким і знайомим відгукнулися понад 900 часописів світу. Загибель Степана Бандери стала великою темою світової преси. Водночас у 800 церквах, каплицях і культурних установах української діаспори відбулися поминальні Служби Божі, панахиди і жалобні сходини.

Кожне сказане і написане про Бандеру у цей скорботний час слово коштовною мозаїкою окреслювало велику постать Провідника. Так, Генеральний Секретар Антибільшовицького Блоку народів, великий друг українців, грузин Ніко Накашідзе над гробом свого українського приятеля сказав: "Прийде колись той час, коли у відродженій, вільній і самостійній Україні бандуристи оспівуватимуть у піснях цих мужів, які здобули велич для своєї нації. Між цими мужами займе Степан Бандера своє почесне місце. Ми втратили Великого Провідника і Великого Друга спільної боротьби. Це не перший важкий удар долі в історії наших народів, що їх довелось витерпіти. Народ Степана Бандери житиме вічно й вічно буде живим серед нього його ім'я. Ми горді з того, що стояли разом з ним в одних лавах спільної боротьби".

Могила С.БАНДЕРИ в Мюнхені

Принагідно згадаємо, що з великої родини Бандери за волю України загинуло 8 осіб. Його батька, священика Андрія, розстріляло НКВС у 1941 р. Брат Богдан загинув у похідній групі ОУН за нез'ясованих обставин, брати Василь і Олександр закатовані у німецькому концтаборі Аушвіц, сестри Марта, Володимира, Оксана карались в радянських концтаборах. По лінії дружини Бандери Ярослави Опарівської – її батько священик Василь загинув капеланом у лавах Української Галицької Армії, матір Юлію забили польські шовіністи, брата Лева розстріляло німецьке гестапо у Львові.

Підсумовуючи сказане, відзначимо Степана Бандеру як прозорливого і досвідченого політичного керівника, людину, яка здатна була вирішувати стратегічні питання суспільної і політичної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. Своїм революційним життям, діяльністю і трагічною смертю Степан Бандера увійшов до пантеону Героїв України.

Для нас, українців, найбільшою гордістю буде те, коли усіх нас називатимуть бандерівцями. Бандерівці були революційним авангардом XX століття. Бандера у світі асоціювався з Україною. Говорити про Бандеру – це думати про Україну. Хай же пам'ять про Степана Бандеру йде з роду в рід, а його життя і безкомпромісна боротьба за волю України служить прикладом для майбутніх поколінь.

м. Чернівці

БОРЕЦЬ ЗА НАЙВИЩІ ІДЕАЛИ

Анатолій МИХАЛЬЧУК,
член КУН

Виповнилася 100-а річниця з дня народження людини-легенди, героя XX століття, однієї з найвидатніших осіб України Степана Бандери. Настав час піднести його ім'я у всій Україні, щоб кожна жива душа подякувала Богові за те, що послав нам таку світлу постать у найтемніші часи в історії людства. Саме Бандера зумів організувати народ на відчайдушну боротьбу проти сатанинського комунізму, фашизму і шовнізму. Цей чоловік підніс український націоналізм любові до найвищої жертовності. Його гасло – "Бог і Україна!"

Коли хто говорив про Бандеру, той думав про Україну. Обидва ці слова злилися в одне, бо Степан Бандера мав у собі найкращі і найбільші чесноти української нації й народу. Вдало характеризують цю постать слова Івана Франка: "Все, що мав у життю, він віддав для одної ідеї. І горів, і яснів, і страждав, і трудився для неї".

Бандерівці! Скільки ненависти викликало це слово у чекістів. Бандерівці! Скільки гордости для патріотів, справжніх борців за волю України! Бандерівці! Це бойовий клич, гасло!

Степан Бандера стверджував: "Унас є один основний принцип, одна головна мета – Суверенна Соборна Українська Держава. До неї йдемо неухильно". А чого вартий клич Бандери: "Геть із українських сіл і міст горілку і тютюн, бо кожен сотик, виданий на це, збагачує фонди окупантів, які вживають їх для знищення України!"

Усе своє життя Степан Бандера був свідомий безмежної любові до рідного краю, вірности ідеї українського націоналізму.

Великий провідник йшов шляхом, на якому його зупинила тільки смерть.

Як провідник ОУН, Степан Бандера у післявоєнний час далі керував збройною боротьбою проти Москви, організовував бойові групи, які вели війну як з німецькими, так і з радянськими військами. 15 жовтня 1959 року з наказу М. Хрущова та А.Шелепіна (голова КДБ) Степана Бандеру підступно вбив Б.Сташинський – агент КДБ. (За це він отримав нагороди: фотоапарат "Контакс" і орден).

Похорон Степана Бандери відбувся 20 жовтня 1959 року в Мюнхені. Церква була переповнена побратимами і делегаціями з цілого світу. Зложено 250 вінків. Тисячі людей уже від ранку перебували на кладовищі, щоб попрощатися зі своїм провідником, який для них став прапором і бойовою сурмою, прикладом невтомного борця за найвищі ідеали нації і людства.

На загибель Степана Бандери відгукнулася преса майже усіх країн. Французька газета "Фігаро" писала: "Скільки українців уже загинуло в боротьбі за незалежність своєї батьківщини, скільки було поранених, скалічених або вбитих агентами московського КДБ! Список цей довгий. Видно, що Москва боїться впливу українських патріотів, якщо докладає стільки зусиль для їхнього знищення".

Постать провідника українських націоналістів поєднує в собі безкомпромісного революціонера, політичного діяча і безстрашного борця за найвищі ідеали нації.

с. Березичі Волинської обл.

СУМУЄМО

ОКСАНА БАНДЕРА

Конгрес Українських Націоналістів глибоко сумує і висловлює щирі співчуття рідним і близьким з приводу смерти **Оксани Бандери**, сестри провідника ОУН Степана Бандери, яка мешкала у м. Стрию.

Похорон відбувся 25 грудня. Поховали її на Стрийському кладовищі поряд із сестрою Володимирою.

Оксана Бандера навчалася у Стрийській гімназії, по закінченні якої в ній вчителювала (1939—1941 рр.). У 1941 році її разом з сестрою Мартою та батьком арештували. У документах записано, що сестри Бандери звільнені у 1960 році, але в Україні їм проживати не дозволили. 48 років вона провела у засланні й тільки у 1989 році повернулася на Батьківщину. Завдяки втручанню львівської влади у 1991 р. Оксана Бандера отримала документи про реабілітацію і змогла прописатися у родичів. Після клопотання Стрийської організації КУН тодішній голова Стрийської об'єднаної ради Роман Шрамов'ят (нині голова міста) виділив у 1996 році сестрам Провідника ОУН Оксані й Володимирі (померла у 2001 р.) трикімнатну квартиру, забезпечивши їх усім необхідним. Стрияни обрали п. Оксану почесною громадянкою міста. 2006 року Президент України нагородив її орденом "Княгині Ольги" III ступеня. З нагоди святкування 60-річчя УПА їй було вручено медаль.

* * *

Закінчився тяжкий життєвий шлях св. п. Оксани Бандери – останньої з сім'ї великого сина України, Провідника ОУН Степана Бандери.

Народилася Оксана Бандера 22 грудня 1917 року в селі Старому Угринові, що на Калущині, Івано-Франківської області.

22 травня 1941 року о. Андрія Бандеру (батька Провідника), доньок Марту і Оксану арештували. О. Андрій був доставлений до Києва і засуджений до смертної кари. Вирок виконано.

Марту і Оксану без суду і слідства відправили етапом до Сибіру. Пізніше повідомили їм про те, що обох засудили "як ворогів народу" на довічне проживання поза межами України.

Володимира проживала у місті Спаському (Казахстан), а Марта і Оксана у Красноярському краї. У час хрущовської відлиги їм видали паспорти, але дозволу на виїзд не дали.

Оксана Бандера приїхала в Україну 1982 р. до сестри Володимири без документа про реабілітацію, тож у прописці їй відмовили. А напередодні всеукраїнського референдуму 1991 року, після отримання документа про реабілітацію, її прописали.

Оксана Бандера – християнка, патріотка України нагороджена званнями і грамотою "Героїня України", медаллю "60 років створення УПА", "Хрестом звитяги". До Дня Соборности України 2006 року нагороджена орденом "Княгині Ольги" III ступеня, почесна громадянка м. Стрия.

За зверненням Історико-меморіального музею Степана Бандери у листопаді 2007 року Оксані Бандері присвоєно звання почесної жительки своєї малої Батьківщини – Старого Угринова.

Висловлюємо щирі співчуття родині, близьким та знайомим померлої.

Колектив Історико-меморіального музею Степана Бандери в с. Старому Угринові та Калуська міськрайонна організація КУН

ДОКУМЕНТИ СВІДЧАТЬ

"ЗА СВОЇМ ПЕРЕКОНАННЯМ Я УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІСТ"

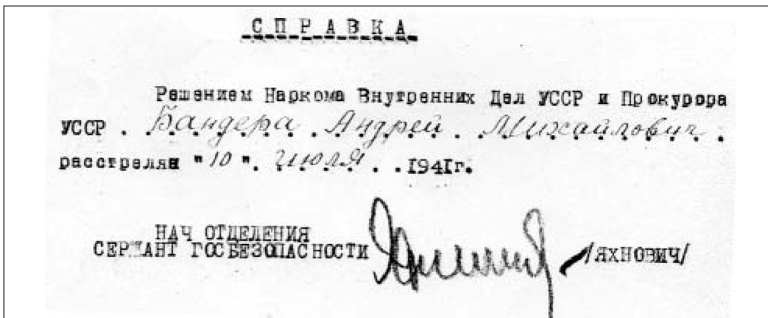
Саме так заявив на більшовицькому судилищі священик Андрій Бандера, батько провідника революційної ОУН.

Увесь світ знав про те, що в Радянському Союзі, незважаючи на постійні запевнення, мовляв, діти за батьків не відповідають, неповнолітніх синів і дочок так званих ворогів народу безневинно карали, запроторюючи їх у спеціальні заклади подалі від рідних місць. Що ж уже казати про відповідальність батьків за вчинки їхніх синів! Ось тут уже більшовицька Феміда старалася застосувати репресії якомога болючіше. Як приклад цього – справа зі звинувачення священика греко-католицької церкви Андрія Бандери, якого, серед іншого, звинувачували і в тому, що був "батьком керівника закордонного проводу антирадянської націоналістичної організації ОУН Бандери Степана".

Заарештований 22 травня 1941 року Андрій Бандера на першому ж допиті заявив про своє бажання давати показання українською мовою. І на допитах, і на судовому засіданні він визнав, що "за своїми переконаннями він український націоналіст і повністю поділяє програму ОУН", хоч і не належить до цієї організації. Також підтвердив, що "своїм дітям дав належне виховання, прищеплюючи їм любов до України". Степан Бандера хотів улітку 1940 організувати батькові нелегальний перехід на захід, однак він відмовився, оскільки вважав, що "при радянській владі зможе бути священиком".

Ось це, а також те, що Андрій Бандера відправив за кордон свого сина Богдана, а дочці Марті дозволяв збирати оунівців у своєму помешканні, стало підставою для винесення йому смертного вироку трибуналом Київського військового округу 8 липня 1941 року, під яким підписалися головуючий – військюрист 3 рангу Яковченко і члени – Колб і Туревський.

Вказана трійка в присутності секретаря Вайнруба і без участи військового прокурора й захисту, щоправда, залишила підсудному право на оскарження вироку протягом 5 днів після вручення йому його копії, тобто щонайменше до 13 липня 1941 року.

СПРАВКА

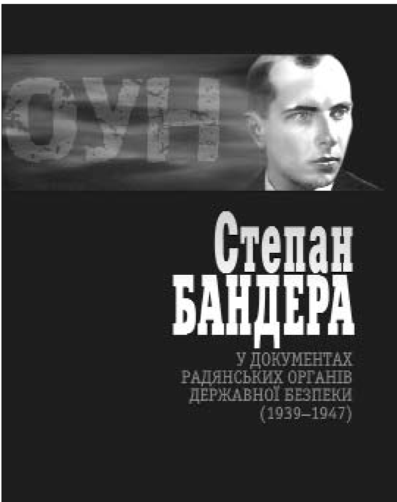
Решением Наркома Внутренних Дел УССР и Прокурора УССР. Бандера Андрей Михайлович.
расстрелян "10". июля. 1941г.

НАЧ ОТДЕЛЕНИЯ
СЕРЖАНТ ГОСБЕЗОПАСНОСТИ /ЯХНОВИЧ/

Однак цим правом на оскарження Андрію Бандері не вдалося скористатися – його розстріляли через два дні. Виявляється, в СРСР над правами громадянина, стверджених "найдемократичнішою у світі сталінською конституцією", вище стояли нарком внутрішніх справ УРСР і Прокурор УРСР. Це саме їхнім рішенням 10 липня 1941 року Андрій Бандера був розстріляний...

Володимир СЕРГІЙЧУК, доктор історичних наук

* * *

Документи про засудження батька провідника революційної ОУН Степана Бандери – отця Андрія, що друкуються вище, – лише один фрагмент з тих матеріалів з колишніх спецхранів, які готуються до друку за загальною редакцією професора Володимира Сергійчука. Уже в найближчий час читач зможете ознайомитися з першим томом, у якому вміщено документи каральних органів більшовицької влади, що стосуються Степана Бандери, його родини й соратників у період з 1939 до 1947 року.

ВЕРСІЇ

Повертаючи сьогодні свою історію, ми повертаємо суспільству правду про тих, хто творив її, хто на олтар волі і свободи народу клав найдорожче – своє життя. Та герої в житті не були самотніми, в них були родини, які надихали провідників на жертовну боротьбу, були поряд з ними в лиху і добру годину. Їхня жертовна праця не має бути забутою. Такою було і життя матері дружини Степана Бандери Юлії Опарівської. Її життя, її внесок у розвиток української справи, її допомога Провіднику нації Степанові Бандері ще маловідомі в українському суспільстві. Пропонуємо увазі читачів дві версії загибелі цієї мужньої жінки, що надійшли до часопису від наших читачів.

МУЖНІСТЬ УКРАЇНКИ

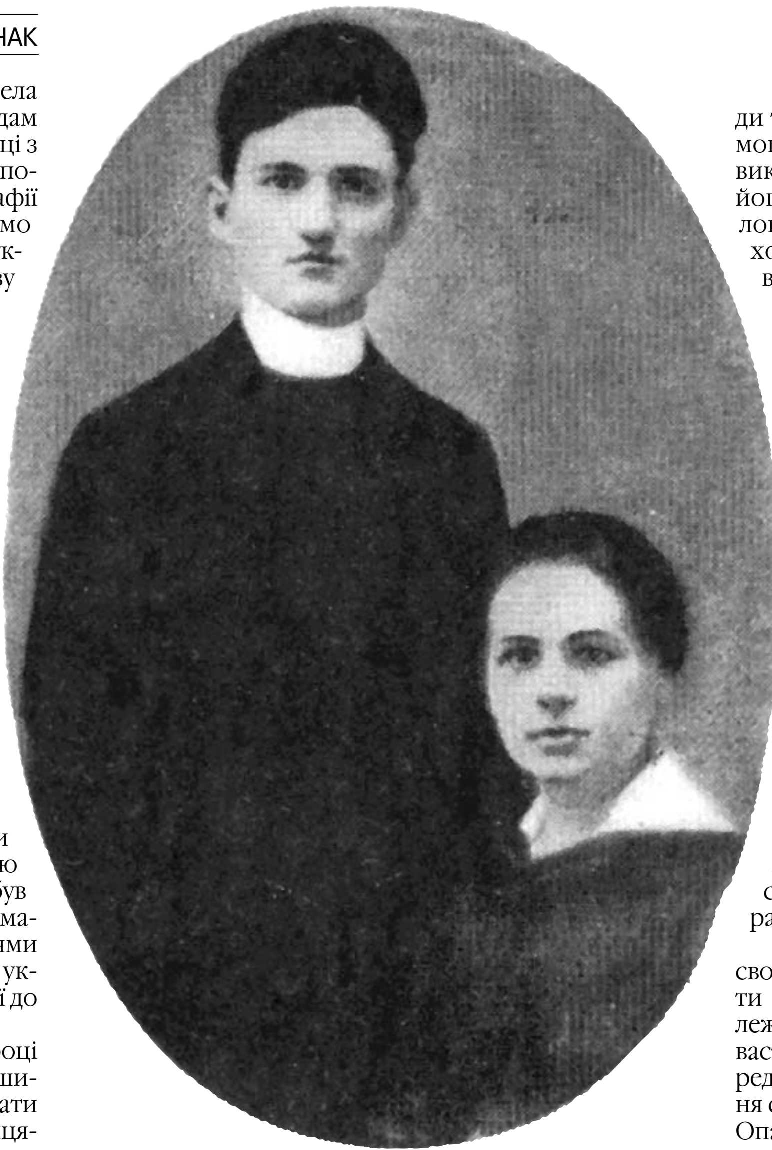
Мирослав МАМЧАК

Ще живі свідки тих часів. Один з них – житель села Глибока Коломийського району на Прикарпатті Адам Голодинський, виселений колонізаторами в 1945 році з українського села Бонарівки з Надсяння. З його спогадів ми дізнаємося про трагічну сторінку біографії Провідника нації Степана Бандери, й повертаємо світлий образ матері його дружини, вірної дочки українського народу, котра віддала своє життя за справу визволення України.

У Бонарівці жили брати Юлії Опарівської Микола, Михайло, Іван, Роман і Василь. Після закінчення духовної семінарії у Львові і висвячення Василь був парохом у сусідньому селі Завадках, а під час Української революції 1917-1921рр.– капеланом Січових Стрільців, з якими і розділив свою долю: загинув у боях за Українську Народну Республіку. Його дружиною була Юлія, родом, мабуть, з Прикарпаття, з-під Коломиї. Юлію Опарівську дуже любили в Бонарівці, бо вона була і вчителькою, і лікарем, і добрим порадником. Вона закінчила університет у Відні, та польська влада довго не давала їй роботах. Заледве дали початкову школу в с. Завадках. Донька Василя і Юлії Опарівських Ярослава вчилася у Львові в університеті, там познайомилася зі Степаном Бандерою і вийшла за нього заміж. Молоді Степан і Славка часто приїжджали в Бонарівку до родини, погостити до стрийків, братів батька.

Польські бойовики знали про сімейні стосунки пані Юлії і провідника ОУН, тож організували за нею спостереження. У селі добре знали, ким для народу був Степан Бандера, і ретельно опікувалися безпекою матері його дружини, особливо після арешту гітлерівцями провідника національно-визвольної боротьби українців 5 липня 1941 року в Кракові і його депортації до Берліна.

Та ситуація ускладнилася з наближенням у 1944 році радянсько-німецького фронту до Надсяння. Заворушилися польські банди і почали активно розпалювати міжнаціональний конфлікт між поляками й українцями. До того ж, насувалася ще одна небезпека для родини лідера ОУН – радянські спецслужби. Юлію Опарівську попередили з проводу ОУН, що їй загрожує небезпека більша, ніж від польських бойовиків, і запропонували виїхати на Захід.

На світлині: Василь і Юлія ОПАРІВСЬКІ після весілля.

Спочатку пані Юлія відмовлялася від еміграції. Та з наближенням фронту таки наважилася виїхати на Захід. До залізничного вокзалу Фрешток її супроводжували бонарівські жінки Орина Лиско і Геня Пащак. Та в той прифронтовий час розклад потягів вже не існувало. Коли прибули на залізничну станцію, то виявилося, що необхідний їм потяг уже пішов, а наступний буде лише завтра. Дівчата запропонували повернутися в Бонарівку, де організована збройна оборона села забезпечила б їй безпеку, а назавтра доставили б її до вокзалу. Пані Юля відмовилася, аргументуючи, що нікому нічого злого не зробила і немає причин чогось боятися. Тому вирішила повернутися до свого будинку в Завадках. А дівчат відправила додому. Це була фатальна помилка.

Коли дівчата попрощалися з Юлією Опарівською і вирушили до свого села, до них підійшли три чоловіки в чорній уніформі. Це були вояки польської Армії Крайової. Запитали по-польськи звідки ті йдуть.

– З Фрештока. Там служимо у пана і йдемо додому.

– Чи бачили там пані Юлію Опарівську?

– Бачили. Поїхала потягом на Захід.

Дівчата зрозуміли, що їх шукають недобрі чужі люди та що до біди недалеко. Зараз же зайшли до знайомого господаря і розказали йому про зустріч з бойовиками. Той зібрався їхати до пані Юлі у Завадки, та його дружина, зачувши щось недобре, не пустила чоловіка з дому, боялася, щоб їх, беззбройних, не перехопили польські банди, якими були наповнені навколишні ліси. Тоді господар звелів дівчатам переночувати в нього, а вже зранку піти в Бонарівку за допомогою. З ранішньою зорею дівчата пішли в Бонарівку і в селі все розказали. Іван Опарівський та Федір Кріль, взявши з собою озброєний загін сільських мешканців, сіли на коні і поїхали до Завадків за Юлею Опарівською. Мали надію її забрати і охоронити у селі.

...Зайшли у відчинену хату. На підлозі в подертій одежі лежала замордована їхня вчителька. Очі були виколоті, ніс відрізаний, долішня щока заломлена – мабуть, били прикладом гвинтівки. Груди були вирізаними, а тіло поколоте штиками...

Взяли замордоване мученицькою смертю тіло на біле простирадло, привезли до Бонарівки і там на сільському цвинтарі похоронили улюблену вчительку і тещу національного провідника всім селом. На її могилі селяни клялися віднайти і покарати вбивць невинної і прекрасної жінки, яка усе своє життя присвятила служінню народній справі.

Так страдницьки завершила своє життя мати дружини Степана Бандери, провідника національно-визвольної боротьби і ОУН Юлія Опарівська. Її смерть ще більше об'єднала українські села, всіх українців навколо української справи і української ідеї.

Світла пам'ять про Юлію Опарівську, яка віддала своє життя за справу національного визволення, має бути назавжди вписаною в історію боротьби за незалежність українського народу. Українська громада Севастополя прийняла рішення вийти з клопотанням перед Президентом України про посмертне нагородження славної і відданої доньки українського народу – Юлії Опарівської державною нагородою.

Севастополь

З ПОПЕРЕДЖЕННЯМ ЗАПІЗНИЛАСЯ...

Ярослава БРЕХУМ, псевдо "МОТРЯ"

Одного ранку на початку грудня 1945 року викликав мене мій командир Головатий (псевдо"Довгорукий") і доручив поїхати потягом до Кросна, а там недалеко є село, в якому селі я маю знайти вчительку пані Опарівську і сказати дослівно: "Дочка, зять і внучка живі, здорові і питають, чи не потрібно допомоги". Я відразу зрозуміла, про кого йде мова (я знала, що дружина нашого провідника Степана Бандери є з роду Опарівських).

В суботу зранку (це було перед самим Миколаєм) я попрощалася з мамою й сестрою і пішла до потягу. Цього дня був легкий мороз, земля трішки примерзла, але було дуже сонячно і я раділа життю. А потім мені стало сумно, бо згадала наших хлопців у лісі: холодних і голодних. А після того, виважуючи, як би то краще виконати моє доручення, я трошки дивувалася, адже ці села були давно виселені, то чому ж п. Опарівську не вивезли.

Я спокійно доїхала потягом до Кросна. А далі не знала, в якій стороні знаходиться потрібне мені село. Я пішла на торговицю і обережно почала розпитувати людей. Мені пояснили, що село знаходиться далеко від Кросна. Нічого було робити, і я пішла пішки шукати потрібний напрямок. Дорога проходила між лісами, чим далі я йшла, тим частіше було чути постріли и вибухи гармат. Дорогою зустріла кількох людей, котрі пояснили мені, що Польське комуністичне військо робить облаву на Армію Крайову. Я не мала з собою жодних легітимних документів, а комуністи робили в цьому районі облаву, отже, було небезпечно. Вже як сонечко зайшло, увійшла в село, що мало страшний вигляд: спалені хати, а вцілілі були зайняті переселенцями з-за Буга. Обережно розпитувала зустрічних людей про п.Опарівську. Ніхто нічого про неї не знав.... Я втратила надію виконати моє завдання.

Тоді мені показали на одну хату, пояснивши, що там живе дочка вчителя. Я зраділа, будучи впевнена, що ця особа мені допоможе. Підійшовши до хати, я покликала її. Вона вибігла назустріч і зі смутком сказала: "А я думала, що то є Славця" (дружина Бандери). Я посміхнулася, бо моє ім'я також було Славця, хоча в УПА я мала псевдо "Мотря". Вона мене допровадила до дому своїх батьків. Ми зайшли в кімнату, і вона почала оповідати мені сумну історію. Одного дня п. Опарівська спакувала свої речі і виїхала зі села, а надвечір несподівано повернулася до своєї хати. За якийсь час до неї увійшли поляки, вояки АК. Господиня стояла за столом, поляки, що прийшли, прочитали вирок і вистрілили їй кілька разів у голову.

Потім ця жінка (на жаль, вона не назвала свого імені) повідомила мені, що п.Опарівська має родину в Сяноці: маму п. Ганківську та рідну сестру п. Кічоровську. Вже була пізня година, і мене, нагодувавши, поклали спати. А в неділю зраненька мене випровадили задніми дверима, щоб ніхто не бачив. Я пішла до станції, а ввечері прибула додому. Другого дня поїхала до Сянока, де знайшла маму та сестру п. Опарівської (з ними було двоє дітей), повідомила їм сумну новину. Вони дуже плакали і нарікали на родину Графів. Я розповіла їм про свою подорож. Цікаво мені було, чому вчитель не був виселений з усіма українцями. На що мені сказали, що ця родина була москвофілами (люди, які підтримували комуністів). Мені стало дивно, що вони мене не видали полякам, та час тоді був такий, що вони, мабуть, боялися, що я прийшла з лісу не сама. Потім п. Ганківська сказали мені, що вони мають документи (звичайно ж фальшиві) і вони незабаром виїжджають на Поморе в Польщі. п. Кічоровська написала листа до Бандери та його дружини, де все описала, і передала його мені.

Я здала звіт моєму командиру Довгорукому і передала йому цей лист. По якомусь часі я довідалася, що зв'язковий цей лист родині Бандери не доніс, бо був убитий, а що сталося з листом ніхто не знає.

Довгі роки мене мучило, що, можливо, ніхто не знає, як померла мати дружини Бандери, а це важливо для історії. Я подаю тут свої дані і своїм підписом засвідчую, що все, що я розповіла, є чистою правдою.

Клівленд, США

З ПОЕТИЧНОГО ЗОШИТА

СТЕПАНОВІ БАНДЕРІ

Відклекотали в горах кулемети
І сонце з-за Сибіру сходить знов...
Історії забруднені замети
Випалює свята повстанська кров.
Порослі чагарями і травою,
Криївки й бункри сумовито сплять,
І вже над збайдужілою юрбою
Двоглаві ґедзі злобою сичать.
Ще не напилися крові українців,
Ще мову не струїли до кінця.
Ще не повсюди п'яний дух чужинців
І самоїдства чорна блекота.
Вже зрада стала ремеслом підступним,
Вже фарисейства гидь тече, як твань.
Холуй і яничар вже невідступно
Торгують Україною за клан...
Степане, встаньте! Україну гублять!
Вже ми – не українці в паспортах,
Вже нам із Білорусі долю трублять –
Ярмо колоніальне й вічний страх.
Вже нас вбивають нині поодинці–
Гонгадзе, Гетьман, Славко Чорновіл...
І вже товарняки, немов звіринці,
Готують до відправки на Сибір.
Степане, встаньте! Лицарі свободи
Вам обеліск урочисто звели,
Щоб Вашим чином збратані народи
Навіки сміття рабства відмели.
Щоби не сміли покручі-бузини
Нам оскверняти славу Кобзаря,
Щоб міг сказати гордо батько сину:
Зійшла Вкраїни вранішня зоря.
Щоб ми таки діждались Вашінгтона,
Як нам Пророк Свободи заповів.
І праведним, оновленим законом
З'єднали весь наш український світ.
Степане, встаньте! Нація Вас кличе!
І віра християнська кличе теж!
Ваш дух над нами журавлем курличе,
Що нам потрібна міць твердинь і веж...
Відклекотали в горах кулемети.
З легенд й Сибіру йдуть герої знов.
Весняним цвітом над брудні замети
Ще зацвіте свята повстанська кров.

Микола СИМЧИЧ,
чл. НСПУ, м. Івано-Франківськ

До 100-річчя з дня народження Степана Бандери

За тебе, Україно!

Степан Бандера, Степан Бандера!
Лунає громом, неначе з неба.
Лунає громом в кожній оселі.
Всіх нас гартують його ідеї.
Лунає громом в усій країні,
Від гір Карпатських в терени східні
І на Поділлі, і в Буковині:
"Волю народам, кожній людині!".
В сотнях повстанських ідем по плаю,
В борню вступили за долю краю.
За Україну ідем до бою,
За незалежність, за її волю.
У наших кроках – рішучість, сила,
У наших думах – помста скипіла.
Буде відплата катам за горе,
Тюрми, Сибіри, голодомори.
Під стяг Бандери стали ми твердо
І наше діло ще не померло,
І наша слава дзвеніти буде,
В УПА майбутнє своє здобудем.
Кидаєм оком по Верховині,
Рідні простори в неволі нині.
Дві орди хижі край сполонили,
Як чорна хмара світ заступили.
Зайди німецькі, зайди червоні,
Що вам робити в чужому домі.
Стискають зброю наші долоні
І прапор волі червоно-чорний.
Йде бій запеклий, на лаву лава,
Ворог розбитий, і перемога.
І покотилось "Героям слава!",
І ніби в горах світліше стало.
Вже звечоріло, душа зболена,
Бо є убиті, бо є зранені.
Фани звитяжні в шані схилились,
Сльоза пекуча з очей скотилась.
Кров українська пролита нині,
Та наші жертви є недаремні.
Буде держава соборна, сильна,
І Україна постане вільна.
І як минуться часи жорстокі,
Й блакитно-жовтий прийде розмай –
Будьте достойні сини й онуки,
Борців за волю, за рідний край.

* * *

Стоїть Бандера на постаменті,
Стоїть у Львові і в Коломиї,
Погляд похмурий, лице зболіле:
"Де Україна, яку хотіли?
Де, патріоти, наші ідеї?
Гниє еліта, повно злодіїв,
Суди продажні. Бідні, багаті –
Між ними прірва, як тут мовчати".
До постамента прийшов хлопчина
"Дядьку Степане, буде Вкраїна,
Не сумнівайтесь, хоч тяжко нині".
І посміхнувся Степан дитині.

* * *

Ми спадкоємці ідей Бандери,
Пласт молодіжний – наші шеренги.
Буде еліта міцна, едина,
У провід нації стати гідна.
На виклик часу станемо твердо,
Загроза з півночі є відверта,
Наша дорога в Європу, НАТО,
Бронь України в силі тримати.
Ті, що не хочуть знати Бандеру, –
Їх час короткий, їх слухать не треба:
Брехні облуда з очей спадає,
Велич героїв з правди зростає.
Символом стануть герої УПА,
Їхню жертовність у наші діла,
Їх ідеали у наше життя, –
І усміхнеться всім рідна земля.

Орест ЛЕВИЦЬКИЙ.
м. Чернівці

Воїнам УПА

У неділю на Волині, у неділю вранці
Ґуртувались на майдані молоді повстанці.

У неділю на Покрову ударили в дзвони,
Шикувались у колони повстанські загони.

Шикувались, вирушали у бій за свободу,
За свободу України, рідного народу.

Проводжали... ще не стихли музики троїсті,
Оточили наших хлопців лихі кадебісти.

Оточили і стріляли у погожі ранки,
І залила кров гаряча білі вишиванки.

Та в боях було побито ворожую зграю,
Бо – повстала Україна від краю до краю.

Воювали до загину за правду і волю,
І, як прапор, принесли нам незалежну долю.

Над могилами героїв кетяги калини –
Як любов і світла пам'ять неньки-України.

Володимир ШАХОВЕЦЬ.
м. Черкаси

ВІТАЄМО!

НЕЗЛАМНИЙ ДУХ

Кілька днів тому відзначав свій дев'яностолітній ювілей великий патріот України, член Конгресу Українських Націоналістів Дмитро ШЕВЧУК з села Мосорівки на Буковині.

Член ОУН з 1938 р., в УПА з 1944 року. Боївка базувалася і на Буковині, і в Галичині, по обидва береги Дністра. Бойові завдання одержував від районного провідника Борщівського району Тернопільської області Василя Петльованого – "Борця".

З листопада 1945 року за доносом заарештований. Далі – Львівська пересильна тюрма, шахти Луганщини, "круїз" на баржі Єнісеєм від Красноярська до Дудинки і далі на край землі в "Кайєркан" (місцеві називали це місце Долиною смерті). І особистий номер – Е-054. За участь у збройному спротиві проти блатних, які тероризували політв'язнів, та участь у червневому страйку 1953 року – нова "екскурсія" безкрайніми просторами Сибіру за маршрутом Норильськ–Магадан через знаменитий порт Ваніно в трюмі баржі до селища Холодний.

Звільнився у квітні 1956 року, але без дозволу повернутися додому. Тому попрямував на Урал, де у засланні жили мама, дружина і малолітній син. Мати важко захворіла і померла на чужині. А вдома ні кола, ні двора – все конфісковане. Під наглядом КДБ був до 1991 року. І все ж наперекір усіляким випробуванням долі вижив, щасливий, що живе у незалежній Україні, на вівтар свободи якої поклав багато років. А допоміг йому у цьому незламний дух борця.

Нині пан Дмитро – моральний авторитет для конгресівців Заставнівщини. Його поважають за твердість у принципових питаннях, проукраїнські позиції. Попри свій тернистий життєвий шлях, зберіг щире ставлення до людей, доброзичливість. Незважаючи на свій досить солідний вік, живе активним повноцінним життям, долучається до проведення найрізноманітніших патріотичних акцій.

Гордиться своєю вишиванкою, яку ще за часів румунської окупації вишила дружина синьо-жовтими барвами. Був у ній і в Магадані, і на Софіївській площі в Києві минулого року під час святкування 65-ї річниці УПА. Зодягнув цю сорочку і на свій день народження.

З роси і води вам, пане Дмитре!

Дмитро КОБИЛЯНСЬКИЙ,
голова Заставнівської РО КУН

ВІД АВТОРА

ДОНЕЦЬКА ВЛАДА ПРОТИ СТУСА

Станіслав ФЕДОРЧУК

Два дні на минулому тижні присвятила донецька місцева та обласна влада поетові й правозахиснику Василеві Стусу. Лунали заяви керівників Донецької обласної державної адміністрації, Донецької обласної ради і навіть речників Донецької міської ради. Причиною для частини цих заяв стала громадська ініціатива колишніх та нинішніх студентів Донецького національного університету щодо присвоєння цьому ВУЗу імені Василя Стуса.

На спільній прес-конференції голови ОДА Володимира Логвиненка та голови облради Анатолія Близнюка 18 грудня було оприлюднено заяву проти ідеї "перейменування Донецького національного університету в університет імені Василя Стуса". Голова ОДА заявив наступне: "Я не очень понимаю, зачем это нужно, и не вижу в этом перспектив. И думаю, что на уровне министерства это поддержано не будет". Напередодні він також заявляв про нібито "небажання" населення Донецької області змінювати назви вулиць, названих іменами організаторів Голоду 1932—1933 років. І це при тому, що голова Донецької обласної державної адміністрації призначається Президентом України. Тим самим Президентом України, який у 2005 році удостоїв випускника Донецького національного університету Василя Стуса звання Героя України!

Прикметно, що напередодні власного 60-річчя, 24 листопада цього року, голова Донецької обласної ради Анатолій Близнюк отримав орден "За заслуги" II ступеня від того ж таки Президента України. На вже згаданій прес-конференції він зробив таку заяву: "Мне хотелось бы им сказать: люди добрі, схаменіться! Не надо делать противостояния, а здесь этого больше, чем здравого смысла". В чому побачив джерела протистояння голова Донецької обласної ради — невідомо. Представники ініціативи щодо надання Донецькому національному університету імені Василя Стуса не висловлювали жодних заяв політичного змісту, які б стосувалися компетенцій Донецької обласної ради та особисто Анатолія Близнюка. Можливо, що наявність ордена "За заслуги" II ступеня дає можливість Анатолію Близнюку вважати себе відповідальним за те, іменем якого Героя України "можна" називати університет?

"Заповідник імені Берії", — таку назву мала збірка Валентина Мороза, правозахисника і сучасника Василя Стуса, яка вийшла під час його ув'язнення. Так він охарактеризував тодішній радянський режим, який продовжував діяти сталінськими методами і за брежневських часів. Реакція керівництва Донецької області — це реакція колоніальної адміністрації зі згаданого заповідника імені Берії. За часів радянської влади Василь Стус переслідувався за громадянську позицію. Присвоєння університету імені Василя Стуса є визнанням правоти його позиції, права українського народу на власну державу та волю від невігластва колоніальних чиновників. Можливо, представники Донецької обласної державної адміністрації та Донецької обласної ради сумують за часами розстрілів або мріють про розпад України і нову інкарнацію СРСР? Враховуючи участь Анатолія Близнюка у сепаратистському Сєвєродонецькому з'їзді, такі припущення можуть мати місце. Шляху назад, до заповідника імені Берії, вже немає і в Донецькій області. Залишилося визначитися, що робити з тими, хто вийшов із заповідника, але з яких не вийшов дух заповідника.

P.S.: На сайті www.inlit.org.ua триває збір підписів за присвоєння Донецькому національному університету імені Василя Стуса. Ви теж можете додати свій підпис.

Видавець Конгрес Українських Націоналістів

Засновник Степан Брацюнь

Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк,

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.

Газету видруковано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 7 000 примірників
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9